

MESAČNÍK MICHALOVSKO-KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

PRAMENŇ

Ročník XI

Jún 2013

Cena 0,40 €

DEŇ SVÄTEJ TROJICE

Pokiaľ pozornosť Cirkvi bola zameraná od Narodenia Christa až po Zoslanie Svätého Ducha na vykupiteľské dielo Syna Božieho, teraz sa sústreďuje na Svätú Trojicu, ako na tajomstvo kresťanstva a darcu všetkého dobra. Vyzýva všetkých kresťanov, aby jedným hlasom volali a vebili Svätú Trojicu: „*Sláva Otcu i Synu i Svätému Duchu, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov*“.

Zjavenie Svätej Trojice sa udialo v Novom zákone. Starý Zákon ohlasuje a vebí jedného Boha (monotheizmus): jeden je Boh - „Pán je pravý Boh a niet okrem neho

iného“ (Gen 4, 32-34; 39-40). Izraeliti, obklopení pohanskými národmi, neustále potrebovali pripomínať túto základnú myšlienku, aby nepadli do hriechu slúžiť modlám. Starý Zákon vebí veľkosť jediného Boha: Jahve je stvoriteľ celého vesmíru a absolútny Pán. Avšak vyznáva Jeho ponižujúcu a nekonečnú lásku k svojmu stvoreniu: On, ako Pastier, vyhľadá a pomôže človeku, ochraňuje ho od zla a zhromažďuje okolo seba každého.

Izraeliti to hojne okúsili: Stali sa vyvoleným národom, zázrakom ich vyslobodil z babylonského zajatia, ponúkol im zmluvu, dostali vymoženosť, že mohli počuť jeho hlas a radowať sa z jeho prítomnosti. „Od tej chvíle, že Boh stvoril človeka na svet, stalo sa niečo podobné?“

Nový Boží ľud, Cirkev má ešte väčšie výhody v narodení, utrpení, smrti a vzkriesení Syna Božieho. S príchodom, narodením Isusa Christa na tento svet, Boh zjavil svetu svoj vnútorný plán, svoje dokonalé stvoriteľské tajomstvo.

Najdokonalejšia skutočnosť, že Boh nielen ako Pán a Stvoriteľ vstupuje do tohto sveta, ale ako Trojica nadviaže kontakt s človekom - Boh Otec, Syn a Duch Svätý tvoria jednotu a nadovšetko milujú svoje deti. V Novom Zákone oproti Starému Zákone sa táto vymoženosť nevzťahuje iba na vyvolený národ, ale na všetkých, ktorí príjmu Isusa Christa ako Syna Božieho a zachovávajú jeho prikázania. Pred Nanebovstúpením Isus zanechal svojim učeníkom, aby učili všetky národy a krstili ich v mene „*Otca i Syna i Svätého Ducha*“ (Mt 28, 16-20).

Človek skrze sviatosť krstu vstupuje do jednoty so Svätou Trojicou, stáva sa dieťaťom Nebeského Otca, bratom a sestrou Christa, ktorý za neho obetoval svoj život na kríži a napokon sa stáva chrámom Svätého Ducha. Pokrstený pred Bohom už nie je iba stvorenie, ale bytosť začlenená do jednej spoločnosti so Svätou Trojicou, ktorá dostala pozvanie na spoločný život s Bohom.

„*Ospravedlnení teda z viery máme pokoj s Bohom skrze svojho Pána Isusa Christa. Skrze Neho dostalo sa nám vierou aj prístupu k milosti, v ktorej stojíme.*“

A chválime sa nádejou slávy Božej. A nielen to, ale súženiami sa chválime, vediac, že súženie pôsobí trpezlivosť, trpezlivosť vyskúšanosť, vyskúšanosť nádej. A nádej nezahanbuje, lebo láska Božia je nám rozliata v srdciach skrze Ducha Svätého, ktorý je nám daný“ (Rím 5, 1-5).

Práve v tejto časti sa stáva pre každého zrejme zjavenie Svätej Trojice. Spoznáваме vzťah Troch Božských osôb k človeku: Otec ho znova utvrdzuje vo svojej milosti, Syn prijíma na seba ľudské telo a umiera za neho na kríži a Duch Svätý ho naplňuje nekonečnou láskou. Aby človek sa dostal do styku s „Trojicou“, musí veriť v spasiteľnú moc Isusa Christa, z ktorého sa zrodí nádej - raz všetci budeme účastní Božej slávy. Viera, nádej a láska sú prostriedkami, skrze ktoré kresťan už tu na zemi vytvára jednotu so Svätou

Trojicou, ktorá sa potom vo večnosti stáva dokonalým a šťastným.

Pri poslednej večeri Isus prisľubuje Svätého Ducha: „**Keď však príde Duch pravdy, uvedie vás do všetkej pravdy, lebo nebude hovoriť sám od seba, ale bude hovoriť, čo počuje a bude vám zvestovať aj budúce veci“ (Jn 16,15).** Jeho úlohou je, aby objasnil pravdu a ukázal, čo je správne a čo nie. Jeden je Boh a jedna je pravda: „**Všetko, čo má Otec, je moje, preto som vám povedal, že z môjho vezme a bude zvestovať vám“ (Jn 16,15).**

Syn Boží práve preto prišiel na svet, aby voviedol človeka do tejto úžasnej jednoty a zdokonalil človeka, aby skrze vieru a lásku zjednotil všetkých so Svätou Trojicou.

prot. por. Mgr. Simon CZAP

PATRIARCHA KYRIL V ČÍNE

10. mája 2013 začala prvá v histórii dušpastierská vizitácia moskovského patriarchu i celej Rusi Kyrila v Číne.

Patriarchu sprevádzal predseda zahraničných vzťahov Moskovského Patriarchátu metropolita volokolamský Ilarion, biskup slnečnogorský Sergej a ďalší členovia patriaršieho sekretariátu. Spolu s patriarchom do Číny prišiel chór moskovského Novospaského monastiera, ktorý spevom doprevádzal patriaršie bohoslužby v

čase vizitácie, a takisto odprezentoval koncert ruskej cirkevnej a svetskej hudby.

V nasledujúcich dňoch sa patriarcha Kyril stretol aj s predstaviteľmi čínskej vlády, s predstaviteľmi náboženských spoločností a navštívil najväčšie pamiatky čínskej kultúry.

Najdôležitejším bodom programu patriaršej návštevy boli bohoslužby v chráme Pokrovu Matky Božej v Harbine a v starom sobore Ikony Matky Božej „Zástankyne hriešnikov“ v Šanghaji (tento chrám bol v čase komunistického prevratu veriacim zabraný, s opravou sa začalo až v r. 2007). Patriarcha sa stretol s pravoslávnyim spoločenstvom na Ruskej ambasáde v Pekingu, kde tiež odprezentoval preklad svojej knihy „Sloboda a zodpovednosť“.

Pravoslávie v Číne je prítomné od konca 17. stor.. V r. 1727 tu bola založená stála misia, ktorú viedli duchovní Ruskej Pravoslávnej Cirkvi. Misionári viedli nie len dušpastierskú činnosť, ale takisto sa venovali aj štúdiu jazyka a čínskej kultúry. Do r. 1916 misionári k Pravoslávniu priviedli 6 tisíc Číňanov a postavili za finančnej pomoci cárskej vlády niekoľko desiatok chrámov. V r. 1957 Moskovský Patriarchát udelil Čínskej Cirkvi status autonómie. Čínsku Pravoslávnu Cirkev viedli dvaja čínski biskupi – Vasilij (Yao) i Šimon (Du). Rozvoj Pravoslávia v Číne bol zabrzdený ateistickou politikou Čínskej Ludovej Republiky. Po smrti oboch hierarchov (v r. 1962 – 1965) čínska vláda nedovolila voľbu ich nástupcov. V čase kultúrnej revolúcie v Číne boli pravoslávni veriaci masovo prenasledovaní, väčšina

kňazov bola zabitá a chrámy boli zatvorené, či tiež zničené. Až v 80-tych rokoch 20 stor. sa čiastočne vládna politika ohľadne náboženstva zmiernila. V r. 2010 boli v Číne funkčné štyri chrámy, ani jeden z nich nemá stáleho duchovného. Bohoslužobné obrady vykonávajú kňazi dochádzajúci z Ruska. Dnes sa počet pravoslávnych veriacich v tejto zemi počíta na 9 – 15 tisíc.

*Podľa zahraničných zdrojov,
- o. nikodím*

POSVÄTENIE ZVONICE A ZVONOV V KOŇUŠI

V nedeľu, 19. mája 2013, v deň chrámového sviatku Sv. žien myronosic, boli za pekného počasia posvätené zvony a zvonica pri pravoslávnom chráme v Koňuši v okrese Sobrance. O 09:00 hod. privítal pred chrámom Vysokopreosvieteného vladyku Juraja, biskupa michalovsko-košického, starosta obce - Mgr. Jozef Hrinkanič spolu s dievčatami, kvetmi, chlebom a soľou. Vo dverách chrámu zase vladyku Juraja privítal miestny duchovný Štefan Horkaj.

Slávnosť začala posvätením zvonov a drevenej zvonice. Po posviacke sa k prítomným prihovril vladyka Juraj a vyznamenal hramotou kurátorov a veriacich, ako aj miestneho duchovného za ich úsilie a prácu pri tomto diele. Tri nové koňušské zvony rozozvučal vladyka Juraj spolu s ostatnými duchovnými.

Nasledovala sv. archijerejská liturgia, ktorú s vladykom Jurajom slúžili - prot. Pavol Novák z Inovca, prot. Vitalij Krasij z Falkušoviec, duchovný Vasyľ Lembej z Ruského Hrabovca a miestny duchovný, prot. Štefan Horkaj. Po Evanjeliu sa veriacim v kázni prihovril vladyka Juraj. Táto slávnosť bola ukončená myrovaním a obchodom okolo chrámu s čítaním sv. Evanjelia. Miestny duchovný sa na záver poďakoval všetkým zúčastneným na tejto slávnosti - vladykovi Jurajovi, že prišiel posvätiť zvony a zvonicu, veriacim za zakúpenie zvonov, ktoré už skôr zabezpečil duchovný Vitalij Krasij z dielne Márie Ditrichovej - Vranovej z Moravy; starostovi obce Jozefovi Hrinkaničovi, veriacim za pomoc pri betonovaní základov, Ing. Jánovi Chomovi a jeho kamarátovi za zhotovenie kríža a železa do betónu, majstrovi Ondrejovi Bérešovi za zabezpečenie dreva, postavenie zvonice, jeho skupine za zakrytie, vedúcemu firmy Baroko, Rastislavovi Bouchalovi z Moravy, ktorý navrhol drevenú stavbu zvonice a za namontovanie zvonov a Anne Pastelákovéj, našej kurátorke a pokladníčke, za nemalé starosti okolo tejto práce. Keď povieme, že ďakujeme

každému, kto nám nejako pomohol čímkoľvek pri výstavbe tejto zvonice, tak sme potom nezabudli na nikoho. Táto príjemná slávnosť v Koňuši zostane zapísaná v kronike tejto pravoslávnej obce.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj /redakčne upravené/

Zázračná klokočovská ikona Presvätej Bohorodičky

Z histórie klokočovskej ikony Matky Božej, ktorej kópia je uložená

v pravoslávnom chráme v Nižnej Rybnici

Jedna z verzií o ďalších osudoch klokočovskej ikony hovorí, že ikonu v noci po incidente v chráme veriaci ukryli v lese, čo sa javí skôr pravdivé. To potvrdzuje aj historik Peter Kónya v Knihe Dejiny Klokočova, vyvracajúc tézu o jej prenesení do Prešova na magistrát. Prešov bol v tom čase silne protestantský, na magistráte boli evanjelici, ktorí o ikonu nemali záujem. Takže najpravdepodobnejšie ikonu, ktorú veriaci ukryli v lese, neskôr odniesli do Mukačeva na hrad, keďže aj samotný Klokočov patrilo do Užskej župy. Táto téza je pravdepodobnejšia aj tým, že pani mukačevského zámku, Žofia rod. Bathoryová, bola rodená katolíčka. Zomrela v r. 1680. Kvôli manželovi, Jurajovi Rákoczymu, ktorý prenasledoval latinikov, sa stala protestantkou, hoci sa potajomky spovedala u jezuitov, po smrti manžela prešla do latinskej cirkvi a stala sa horlivou katolíčkou. Všetky majetky protestantskej cirkvi dala latinikom. Do Mukačeva pozvala jezuitov, ktorí vychovávali jej syna Františka II. a potláčali reformáciu. Ona dala vyhnať pravoslávneho biskupa z Mukačeva a biskupské sídlo s monastierom sv. Nikolaja v Mukačeve odovzdala uniatskému biskupovi. Preto mohla mať záujem o túto ikonu. To ona zobrala zázračnú pravoslávnu ikonu z Klokočova a ozdobil ju diamantami, smaragdami, perlami a inými drahocennosťami. To by potvrdzovala aj pieseň z rukopisného zborníka duchovných piesní z r. 1724, nájdená v obci Kamienska na Spiši, o obraze klokočovskom: „Plakal obraz Prečistoj v Klokočovi, Kotryj vzjatyj, postavlennyj v Mukačevi“ (PETRAŠEVIČ, A.: Lit. zborník Matici 1886). Po jej smrti ikona prešla do majetku panej mukačevského zámku, Ilony Zrinyi, ktorá sa vydala za Tökölyho a udatne ochraňovala Mukačevský zámok dlhé roky. Keď nakoniec zradou kapitána Andreja Radiča v r. 1711 bol dobytý mukačevský zámok, ikona spolu s koristou bola odnesená do Viedne. Tu bola umiestnená v kráľovskej kaplnke. Ikona mala veľkú cenu, keďže bola ozdobená mnohými drahokamami. Domáci správca Františka Rákoczyho II., Juraj Körössy, v dokumente z r. 1688, uloženom v kráľovskom archíve, píše, že keď Ilona Zrinyi išla do Turecka,

medzi cennosťami mala ikonu Bohorodičky, ktorú pred tým „dostala z Klokočova“ Žofia Bathory, ktorú umiestnila v mukačevskej zámockej kaplnke. Ikona bola ozdobená rubínmi, smaragdami, diamantami, množstvom veľkých i menších perál, náhrdelníkmi z veľkých i menších zŕn, všetko v počte 3813 kusov a ďalšie drahocennosti, čo k ikone prislúchali. Žofia Bathoryová bola fanatička., ešte ako protestantka vyhnaná z monastiera v Mukačeve biskupa a mníchov, zobrala ich majetok a potom, keď prešla do latinskej cirkvi, násilne rekatolicizovala a latinizovala. Vo Viedni mali záujem o klokočovskú ikonu hlavne pre množstvo drahocenností, ktoré k ikone náležali.

Keď sa pozeráme do dejín, tak v r. 1670 žiadne maďarské protestantské vojsko netiahlo smerom na Michalovce, ale až v r. 1672 a 1678. Veď vojsko si nechodilo len tak hore dole, ako sa mu zachcelo. Preto sa táto udalosť v Klokočove musela udiť, ako píše aj Peter Kónya a kol. v knihe Dejiny Klokočova (Prešov 2005), v neskorších rokoch. Vznik tradície Klokočovskej ikony nemôžeme datovať do r. 1670, a to vzhľadom na historické skutočnosti, odporujúce samotnej legende o nej. V tom roku totiž neprebíhalo na východe krajiny žiadne ozbrojené stretnutie. Wesselényiho sprisahanie bolo potlačené bez väčších bojov, ktoré sa obmedzovali na hrady Muráň, Orava a niektoré slobodné kráľovské mestá (Prešov). V žiadnom prípade vtedy do Uhorska neviahlo sedmohradské vojsko. K ozbrojenému konfliktu kurucov s cisárskymi vojskami na tomto území došlo až r. 1672, počas letnej výpravy kuruckých povstalcov do krajiny, takisto v lete 1678, keď východné Slovensko na krátky čas obsadilo sedmohradské vojsko Michala Telekyho, na začiatku povstania Imricha Tökölyho a napokon v r. 1703 po vypuknutí povstania Františka II. Rákoczyho. Tieto boje sprevádzalo drancovanie katolíckych kostolov (ako reakcia na násilnú rekatolicizáciu z r. 1670 – 1681) iba v prvých troch prípadoch - r. 1672, r. 1678 a na začiatku Tökölyho odboja (1678 – 1680). Vzhľadom na to, že ústna tradícia uvádza sedmohradské vojsko, možno sa domnievať, že vznik tradície Klokočovskej ikony je možné s najväčšou pravdepodobnosťou datovať rokom 1678.

Už spomenutá druhá verzia hovorí, že ikona po klokočovskom zázraku mala byť prevezená do Prešova a tam uložená na radnici. To je však len veľmi málo pravdepodobné, či presnejšie, celkom vylúčené. Väčšinu obyvateľstva Prešova tvorili v tom období evanjelici a ťažko predpokladať, že by protestantskí mešťania mali nejakú motiváciu získať túto gréckokatolícku (teda katolícku) relikviu. Ak by sme aj pripustili, že ikonu dala na radnicu inštalovať úradmi dosadená katolíčka mestská rada, tá by určite neprečkala udalosti povstania Imricha Tökölyho, počas ktorých boli zničené všetky katolícke súčasti vnútorného zariadenia chrámu sv. Mikuláša i františkánskeho kostola.“ P. Kónya predpokladá na základe týchto skutočností, že ikonu Bohorodičky z Klokočova odniesli do Mukačeva. Pani hradu a grófkya Žofia Bathoryová bola v tom čase horlivá katolíčka, podporovateľka násilnej rekatolicizácie na svojich obrovských majetkoch v Zemplínskej a Berežskej stolici. Keďže umrela v r. 1680, potom prenesenie ikony muselo byť v 70-tych rokoch. Ikonu poškodili

podľa neho vojská Michala Telekyho a odniesli ju na Mukačevský hrad. Treba pripomenúť skutočnosť, že pravoslávni neraz povstali na obranu pravoslávnej Cirkvi a viery. Veriaci boli ochrancami pravoslávnej viery. V čase rekatalicizácie katolíckej vládnuce kruhy, za účelom likvidácie Pravoslavia a zavádzania únie, vysielali aj do tohto regiónu zvláštne vojenské ozbrojené oddiely. Trestné výpravy boli vysielané proti nepoddajným veriaciom veľmi často. Významnú úlohu tu zohrávali jezuiti pracujúci v záujmoch Ríma a Viedne. Napríklad v r. 1748 jágerský biskup František Barkóczy urobil vizitáciu Mukačevskej farnosti za ochrany 200 žoldnierov a usadil sa v stanoch medzi mestom Mukačevo a Černečou Horou. Dal si nasilu predviesť biskupa Michala M. Olšavského do svojho stanu a obvinil ho z neusilovnosti a neštudovanosti gréckych kňazov. Biskup a duchovní museli zložiť prísahu poslušnosti a podriadenosti

jágerskému biskupovi (Vladimír de juxta Hornad: Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska (9.-18. storočie), Košice 2004). Vojenské ozbrojené oddiely prenasledovali pravoslávnu Cirkev, oddaných pravoslávnych duchovných a veriacich. Duchovných pozbavovali služby, vyhánali ich z farností a veriacich nemilosrdne týrali a prenasledovali. Veriaci z vojska mali vždy strach. Preto je prirodzené, že vystrašené, bezmocné obyvateľstvo Klokočova, sa zhromaždilo do svojho dreveného chrámu, aby prosili Boha a Matku Božiu o pomoc a záchranu, ... a vtedy všetci v chráme spozorovali, že ikona na ikonostase Presvätej Bohorodičky sa zatemnila a začala plakať. Toto ich ešte viac upevnilo v ich modlitbách a v odhodlaní trpieť za svoju vieru, za vieru svojich otcov, dedov a pradedov.

pokračovanie v ďalšom čísle Prameňa, mitr. prot. ThDr. Štefan HORKAJ

NÁVŠTEVA PATRIARCHU BARTOLOMEJA I.

Pri príležitosti 1150. výročia príchodu vierozvestcov sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu navštívil Česko a Slovensko najvyšší predstaviteľ Pravoslávnej Cirkvi. Jeho Všesvätosť, ekumenický patriarcha Bartolomej I., je nástupca patriarchu Fótia na konštantínopolskom tróne (dnešný Istanbul). Patriarcha svoju návštevu začal na veľkolepých oslavách v mikulčickom archeoparku pod názvom „Stretnutie kultúr“, ktorú zorganizovala Pravoslávna Cirkev českých zemí a Slovenska v spolupráci s Juhomoravským krajom, Masarykovým múzeom v Hodoníne a Slovanským Hradiskom v Mikulčiciach. Patriarcha Bartolomej spolu s pozvanými biskupmi a kňazmi slúžili svätú liturgiu v českom, cirkevno-slovanskom a gréckom jazyku.

Patriarchova návšteva pokračovala nasledujúcim dňom, keď v prešovskom katedrálom chráme sv. Alexandra Nevského slúžil svätú liturgiu s pozvanými biskupmi a duchovenstvom prešovskej eparchie. Patriarcha Bartolomej ako dar pri svojej návšteve daroval prešovskému vladykovi Rastislavovi panagiu a katedrálom chrámu nové bohoslužobné nádoby. Vladyka Rastislav zase obdaroval patriarchu pamätnou ikonou svätých Cyrila

a Metoda.

V poobedňajších hodinách sa konala v katedrálnom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky a sv. Jána Milostivého v Košiciach doxológia (vdakyvzdanie). Po krátkom bohoslužobnom obrade predniesol vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, svoj príhovor na privítanie patriarchy v košickej katedrále. Po jeho slovách patriarcha predniesol svoj príhovor a odovzdal dary košickej katedrále vo forme nového kadidla a vladykovi Jurajovi nové bohoslužobné rúcha. Vladyka Juraj tiež obdaroval patriarchy ikonou. Pri tejto príležitosti boli zvlášť vyznamenaní dvaja duchovní z michalovsko-košickej eparchie - o. Ján Choma a o. Vasil Bardzák. Stali sa protopresbytermi konštantínopolského patriaršieho trónu. Od patriarchy prijali kríže a dekréty za svoje zásluhy pre michalovsko-košickú eparchiu.

V nasledujúci deň sa znova konala doxológia v novovysvätenom chráme sv. Rastislava, ktorého základný kameň pri svojej návšteve v r. 1998 patriarcha sám posvätil. V popoludňajších hodinách mal na pláne stretnutie s prezidentom Ivanom Gašparovičom a vládnymi predstaviteľmi Slovenskej republiky. Pri tejto príležitosti udelil prezident Bartolomejovi I. štátne vyznamenanie Rad bieleho dvojkríža II. stupňa.

Viliam FENCIK

AKTUALITY Z MICHALOVSKÉHO ARCIDEKANÁTU

Z rozhodnutia Vysokopreosvieteného vladyku Juraja, arcibiskupa michalovsko-košického a Eparchiálnej rady Michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie, došlo k personálnym zmenám na farnostiach michalovského arcidekanátu. 25. mája 2013 okresný arcidekan, mitr. prot. Ladislav Fedor, uviedol pri večernej bohoslužbe na farnosti nových duchovných.

Doterajší správca PCO Pozdišovce, prot. Sergej Barilík, bol

ustanovený za správcu farnosti v Michalovciach; prot. Miroslav Janočko, doterajší správca PCO Michalovce, bol ustanovený za správcu farnosti v Šamudovciach a prot. Peter Bzik, doterajší správca PCO Šamudovce, bol ustanovený za správcu farnosti v Pozdišovciach.

Otec arcidekan novouvedeným duchovným zaželel mnoho Božích milostí, pevné zdravie, odhodlanie a sil v službe na ich nových pôsobiskách.

mitr. prot. Ladislav FEDOR, michalovský arcidekan

HLASY OTCOV PŮŠTE I. Boj s lenivosťou a zúfalstvom

Pokušiteľ je vo zväznaní od Boha veľmi úskočný. Ak sa mu nedarí človeka oklamať pochvalou, privádza na neho pokušenie lenivosti. V cirkevnej slovančine nachádzame výraz „unynie“, ktoré je niekedy preložené ako lenivosť, inokedy ako beznádej. Na prvý pohľad dve odlišné veci sú pre svätých Otcov úzko prepojené. Svätý Ján Kasián opisuje lenivosť ako slabosť srdca, alebo nudu. Je blízka smútku (clivote) a mníchov pokúša o 12. hodine napoludnie ako nejaká choroba, ktorá v stanovený čas napadá chorú dušu. Niektorí starci ju nazývajú poludňajším démonom, ktorý sa spomína v 90. žalme. Lenivosť sa protiví získavaniu cností, preto človek musí odolávať sklúčenosti a upadaniu na mysl, ak trochu oslabne a upadne do lenivosti. Svätý Efrém Sýrsky uvádza za príklad pútnika, ktorý sa v čase beznádeje dosiahol cieľ svojej cesty sám povzbudzuje slovami: „Vydrž ešte trochu, čoskoro dôjdeš do cieľa a tam si oddýchnieš.“ A Boh, ktorý vidí našu vlastnú snahu, podá nám silu a pomôže nám v našej námaha. Lenivý častokrát reptá a sám seba ospravedľňuje, ako nemôže nič robiť a ako nemá chuť a vôľu niečo robiť. Sám seba sa pýta: „K čomu je to potrebné? Veď v tom niet nijakého úžitku.“ Táto lenivosť však vychádza z duchovnej lenivosti. Keď lenivého volajú na rannú modlitbu, vyhovára sa, že ho bolí hlava alebo brucho. A keď mu dohovárajú, kričí: „Seba poučuj! Ja viem!“ Lenivý človek je nespokojný sám so sebou a nedokáže vydržať na jednom mieste, kde pracuje, preto hľadá dôvod opustiť miesto a odchádza na iné pod zámienkou návštevy známych, chorých a pod. No aj keby obišiel celý svet a navštívil všetkých známych, nenájde pokoja, lebo „ani teplo slnka mu nie je po vôli, ani tieň neznesie.“

Veď kto je lenivejší od smädného, ktorý sedí pri prameni a nenatiahne ruku, aby sa napil a zahnal smäd? Alebo, kto je lenivejší od človeka, ktorý vie čítať a nečíta? Lenivý človek je vzdialený od trpezlivosti ako chorý od zdravia. Preto najlepšou zbraňou voči lenivosti je trpezlivosť a práca. Príkladom môže byť snaha jedného otca, ktorý mal dvoch lenivých synov. Kým otec mal dost síl, pracoval na poli a darilo sa im. No s vekom otec začal chradnúť a stratila sa aj jeho sila. Už nevládal pracovať v záhrade, preto postupne spustla. Pred svojou smrťou si zavolať svojich synov a povedal: „Synovia moji, posledné roky som už nevládal pracovať, aby som vás uživil. No chcem sa o vás postarať a preto vám prezradím, že dávno pred rokmi som v záhrade zakopal poklad, ktorý som uschoval pre horšie časy. Nepamätám však

miesto, budete ho musieť nájsť sami.“ S týmito slovami otec zomrel. Bratia sa po niekoľkých dňoch rozhodli, že poklad nájdu. Vzali lopaty a prekopali celú záhradu. Nič však nenašli. „Otec nás dobehol. Nič tu nie je,“ povedal jeden druhému. Druhý však namieta: „Možno sme kopali veľmi plytko. Skúsme ešte raz a hlbšie.“ A tak prekopali záhradu znova a poriadne. Opäť nič nenašli. No keď už bolo pokopané, povedali si, že nech aspoň nevyjde ich námaha zbytočne a do záhrady nasadili vinič. Po nejakom čase, až prišiel čas zberu, vinič zarodil zdravé a chutné plody. Bratia ho pozbierali a urobili z neho lahodné víno. To neskôr predali a zarobili peniaze. Vtedy pochopili, aký poklad im zanechal ich otec. Bola to práca. Bez výhovoriek a reptania.

Koľkokrát sa človek vyhovára v lenivosti z modlitby, z duchovného zápasu. „Dnes si oddýchnem a nepôjdem na bohoslužbu. Pôjdem zajtra.“ No zajtra už nemusí vstať. A ako čítame vo Svätom Písme, aj z práce sa nemáme ospravedľňovať. Dnes urobme, čo máme a o zajtrajšok sa postará Boh. Cnosť sa nepoznáva v lenivosti, ale v trpezlivosti. Trpezlivosť sa posilňuje, keď rozum je zaujatý duchovnou bdelosťou a myšlienkami o Bohu. Takto krímený rozum silnie podobne, ako telo sa nasycuje zdravým pokrmom. Svätý Ján Kasián spomína kráľa Dávida, ktorý po víťazstve nad lenivosťou a beznádejou napísal: „Moja duša slzila od zármutku.“ (Ž 118, 28) Nie však telo, ale duša plakala. Pretože duša, ktorá bola zranená touto vášňou zaspáva pri každej snahe k cnosti. A ďalej svätý Ján dodáva: „Ak ťa pokúša lenivosť, neustupuj, ale sed' pri práci naďalej.“ Na to nás upozorňuje svätý apoštol Pavol: „No napomínam vás, bratia..., aby ste sa snažili nažívať v pokoji (mlčanlivosti) a každý konal svoje a pracoval vlastnými rukami...“ (1Tes 4, 10-11) Teda máme prebývať v pokoji a každý bez reptania konať prácu, ktorú dostal. Lebo nerozumným chodením z miesta na miesto sa neubránime rôznym rečiam a klebetám, a privedieme do nepokoja aj ostatných. Nemáme sa starať o prácu iných, lebo namiesto starostlivosti o nápravu seba samých a získavanie cností navykne márníť svoj čas klebetou a odsudzovaním. Kto pracuje, nerozmýšľa a neposudzuje iných. A zároveň sa máme strániť tých, čo nechcú pracovať, aby táto duchovná choroba lenivosti nenapadla ako rakovina aj tých, čo vkladajú úsilie do práce. (2Tes 3,6) Ak svätí apoštoli, ktorí boli drahocennými nádobami zvestujúcimi zvesť Evanjelia, neprijali chlieb od kresťanov ako dar, ale pracovali, (2Tes 3, 8) o čo viac sa máme starať pracovať my, ktorí sa staráme len o jedinu, vlastnú dušu? Preto apoštol dodáva: „Kto nechce pracovať, nech ani nejde!“ (2 Tes3, 10). U púštnych Otcov sa tradovalo porekadlo, že pracujúceho mnícha pokúša len jeden démon lenivosti, ale na duchovne prázdneho útočí celá horda.

Ako píše svätý Efrém Sýrsky, „požehnaný je ten, kto v sebe neustále buduje utešené a dobré cnosti, lebo svojou nádejou v úsilí zvíťazil nad vášňou lenivosti, s ktorou zápasia Pánovi služobníci.“ (pokračovanie)

Použitá literatúra:

Добротолубие. Том 2. Украинская православная церковь, Полтавская епархия, Спасо-Преображенский Мгарский монастырь. 939с. ISBN 966-302-510-7.

Apothegmata : výroky a príběhy pouštních otců. II. (preklad J. Pavlík). Praha, 2005. 136s. ISBN 80-86882-01-2.

Святитель Иоанн Златоуст. Увещеваю вас возлюбленные (Избранные беседы). Москва 2008. 680с. ISBN 5-87301-177-X.

Pavol KOCHAN

Žiaci SOŠ sv. Cyrila a Metoda na medzinárodnom stretnutí v Maďarsku

Napriek nepriaznivému májovému počasiu môžeme hovoriť o našom projektovom stretnutí v maďarskej dedinke Buj, blízko Nyíregyházy, ako o veľmi príjemne strávenom čase s množstvom nových, zaujímavých a podnetných informácií.

Žiaci Strednej odbornej školy sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach sa opäť stretli s účastníkmi z Grécka, Nemecka, Talianska, Poľska, Maďarska a Čiech. Išlo už o štvrté stretnutie krajín participujúcich na projekte *Comenius „Life of minorities with us or alongside us?“*. Spoločne si vymieňali študijné skúsenosti a oboznamovali sa so životom minoritných skupín v Maďarsku.

Stretnutie prebiehalo v dňoch 20. – 24. 5. 2013. Našu školu reprezentovali piati vybraní žiaci - Mário Michalko, Roland Hajtó, Estera Verčimáková, Michaela Joniová a Tatiana Popovičová. Stretnutie bolo organizované na Základnej škole v Buji a tematicky bolo zamerané na prezentáciu hudby minorít.

Maďarskí hostitelia predstavili svojich žiakov a priblížili život na ich škole. Popoludnia boli vyplnené prezentáciami kultúrnych programov participujúcich krajín.

Okrem folklóru žiaci spoznávali aj vzácne historické pamiatky Budapešti a okolia Nyíregyházy a navštívili hodnotnú výstavu usporiadanú pod názvom Život, kultúra a história španielskych cigánov žijúcich v Maďarsku.

Ubytovanie v rodinách prispelo k vzájomnému zblíženiu a utvoreniu pekných priateľských zväzkov, ktoré zdá sa, budú pretrvávať aj v budúcnosti.

Učitelia navštívili v Nyíregyháze základnú školu hudobného zamerania pre talentované deti, ktorá dosahuje mimoriadne úspechy v celosvetovom meradle. Tu nás upútala metodika a zariadenosť učiteľa, rovnako ako talent a húževnatosť žiakov, no nedá sa nespomenúť aj perfektné vybavenie špecializovanej učebne najmodernejšími didaktickými pomôckami.

Počas stretnutia sme si vychutnali maľovanie na hlinené keramické nádoby v keramickom závode v Sárospataku. Stretnutie sme ukončili obhliadkou Rákócziho hradu a chutným obedom maďarskej kuchyne v miestnej dobovej reštaurácii.

Spoločné chvíle sa ukončili záverečným ceremoniálom odovzdávania certifikátov za prítomnosti riaditeľky školy, starostu obce, zástupcu školského úradu, ako aj všetkých zainteresovaných. Rozlúčkový večer sa niesol v znamení hudby, tanca a bohatého kultúrneho programu, ale hlavne dobrej nálady a pocitu spokojnosti z vydaného stretnutia.

Mgr. Stella PERHÁČOVÁ

PRAMENĚN PRAMENĚN - mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. **Vydáva:** Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. **Šéfredaktor:** Bc. Dušan Tomko. **Členovia redakčnej rady:** prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., Mgr. Pavol Novák. **Grafická úprava:** SOŠ sv. Cyrila a Metoda Michalovce **Tlač:** Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Vychádza v náklade 500 kusov. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov redakcia nezodpovedá. **Adresa redakcie:** PRAMENĚN, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo EV 3912/09. ISSN 1336 - 2747. **Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač:** Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200. **Distribúcia:** mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie.